

Aramea-Suomi

Interlineaarinen käännös

Johanneksen evankeliumi

Nehemia media

כתבא קדישא
לפינלאנדיא

תאומא לויא

Käännös ja kommentit: Tuomas Levänen, Piikkiö

Kannen suunnittelu ja taitto: Matti Lahtinen, Nehemia media

Kustantaja: Nehemia media, Turku, 2016

Painopaikka: Books on Demand GmbH, Norderstedt, Saksa

Isbn: 978-952-7111-04-8

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 2.

Aramea-Suomi

*Johanneksen
evankeliumi*

Sarjassa ilmestynyt aiemmin:

Pyhät kirjoitukset suomalaisille osa 1:

Armea-Suomi interlineaari, Paavalin kirjeet galatalaisille, efesolaisille ja filippiiläisille, 2015

ESIPUHE

Apostoli Johanneksen äidinkieli oli aramea. Siitä ei ole mitään erimielisyyttä. Aramean tekstissä ei ole käsikirjoituseroja juuri lainkaan kreikkaan verrattuna. Tämä pohjteksti on Critical, "Tetraevangelium Sanctum" -teoksesta (1895). Kertomus aviorikoksesta kiinniotetusta naisesta (Joh. 8:1-11) puuttuu kokonaan sekä arameasta, että luotettavista kreikan teksteistä, esimerkiksi Codex Sinaiticus. NA28 laittaa jaejakson sulkuihin siten, ettei se ole kuulunut alkuperäiseen tekstiin lainkaan. Tässä Critical tekstipohjassa kyseinen jaejakso on kreikan Harklean -tekstistä, kreikasta käännetty 700-luvun versio, mutta meillä on esimerkiksi käsikirjoitus Chaldean Cathedral of Mardin, CCM 64, arameankielinen Johanneksen evankeliumi, jossa kirjuri on kirjoittanut tekstin sivuun (f79r) arameaksi; "tiedä, rakas lukija, että tämä kappale puuttuu meidän aramean ihmisiltämme, mutta me olemme nähneet sen roomalaisilla, ja me olemme kääntäneet sen meidän aramean kielellemme, ja arabiaksi. Rukoilkaa kirjurin puolesta!" Se kertoo, että osassa teksteistä jaejakso on käännetty latinasta arameaksi. Muuten tekstissä voi välillä olla interlineaarissa vaihtoehtoinen käännös sanalle suomalaisen sujuvaan tekstiin vastineena.

Siunattuja lukuhetkiä,

Tuomas Levänen

Beth Shean, Israel 3.12.2015

LUKUOHJE

Kirja rakentuu siten, että ensin on arameankielinen teksti, jonka alla on vastaava suomenkielen sana, usein perusmuodossa. Sujuvakieliset käännökset on erotettu interlineaarista lihavoinnilla, joka on kursivoitu.

Tuomas Leväsen kommentit erottuvat sujuvakielisestä käännöksestä siten, ettei niitä ole kursivoitu.

Lukiessasi interlineaaria on hyvä muistaa, että suomennosta luetaan, kuten arameaakin oikealta vasemmalle. Sujuvakieliset tekstit luetaan normaalisti vasemmalta oikealle.

Johanneksen evankeliumi, aramea-suomi.

Johanneksen äidinkielen versio. Tämäkään ei voi olla kreikasta käännetty, eikä kreikka tästä, se on helppo todistaa kääntämällä kymmenkunta peräkkäistä jaetta, mistä kohdasta tahansa, kreikasta arameaksi ja vertaamalla käännöksen lopputulosta tähän. Kirjan nimi on seemiläisissä kielissä vain Jochannan, 'Herra on armollinen'. Sama kuin 'Ananias' eli 'Chananjah', jossa sanat on vain toisin päin; armollinen Herra. Suomennettu loppuvuodesta 2014 – maaliskuu 2015. Kielelliset korjaukset ja tarkistus 20.-22.9.2015 //T.Levänen, Beth-Shean, Israel.

1:1 ברשית איתוהי הוא מלתא והו מלתא איתוהי הוא

oli se (ake.) sana hän ja sana oli se (ake.) alussa .

לות אלהא ואלהא איתוהי הוא הו מלתא

sana hän oli se on Jumala ja Jumalan luona

Siellä alussa oli se sana, ja hän itse oli se sana siellä Jumalan luona, ja Jumala, hän itse oli se sana.

2 הנא איתוהי הוא ברשית לות אלהא:

Jumalan luona alussa oli se (ake.) tämä .

Tämä itse oli alussa Jumalan luona.

3 כל באידה הוא ובלעדוהי אפלא חדא הות מדם דהוא:

oli joka asia ollut yksi eikä edes häntä ilman ja oli kädessään kaikki .

Kaikki oli hänen kätensä kautta, eikä ilman häntä ollut edes sitä yhtäkään, mitään, mikä oli.

Juutalaisessa perimätiedossa maailma on luotu Messiaan kautta, ja Johannan menee sen mukaan.

4 בה חיא הוא וחיא איתיהון נוהרא דבנינשא:

ihmislasten valkeus ovat elämät ja oli elämä hänessä .

Hänen kauttaan oli elämä, ja elämät ovat ihmislasten valkeus.

5 והו נוהרא בחשוכא מנהר וחשוכא לא אדרכה:

sitä tallaa jalkoihin ei pimeys ja loistaa pimeydessä valkeus se ja .

Ja se valkeus loistaa pimeydessä, eikä pimeys saa sitä voitetuksi.

⁶ הוא ברנשא דאשתדר מן אלהא שמה יוחנן:

Johannan nimensä Jumalasta lähetetty joka ihmispoika oli .

Oli mies, joka oli lähetetty Jumalasta. Hänen nimensä oli Johannan.

⁷ הנא אתא לסהדותא דנסהד על נוהרא דכלנש נהימן

uskoisi jokainen että valkeudesta todistava että todistajalle tuli tämä .

באידה:

hänen kädessään

Tämä tuli todistusta varten, todistaakseen siitä valkeudesta, että jokainen uskoisi hänen kauttaan.

⁸ לא הו הוא נוהרא אלא דנסהד על נוהרא:

valkeudesta todistava että vaan valkeus ollut hän ei .

Ei hän ollut se valkeus, vaan että hän todistaisi siitä valkeudesta.

⁹ איתוהי הוא גיר נוהרא דשררא דמנהר לכלנש דאתא

tuli joka kaikille valaisee joka totuuden valkeus sillä hän oli .

לעלמא:

maailmalle

Sillä hän oli sen totuuden valkeus, joka valaisee kaikkia, joka tuli maailmaan.

¹⁰ בעלמא הוא ועלמא באידה הוא ועלמא לא ידעה:

tuntenut ei maailma ja oli kädessään maailma ja oli maailmassa .

Maailmassa hän oli, ja maailma oli hänen kätensä kautta, eikä maailma tuntenut häntä.

¹¹ לדילה אתא ודילה לא קבלוהי:

vastaanottaneet eivät omansa ja tuli omilleen .

Hän tuli hänen omilleen, ja hänen omansa eivät häntä ottaneet vastaan.

¹² אילין דין דקבלוהי יהב להון שולטנא דבניא דאלהא

Jumalan lapset että käskyvalta heille antoi vastaanottivat jotka mutta ne .

נהוון לאילין דמהימנין בשמה:

nimessään uskovat jotka niille olisivat

Mutta niille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi heille sen käskyvällän, että he olisivat Jumalan lapsia – niille, jotka uskovat hänen nimessään.

Tai, ”hänen nimensä kautta.”

13 אילין דלו מן דמא ולא מן צבינא דבסרא ולא

eikä lihan tahdosta eikä verestä ei jotka nämä .

מן צבינא דגברא אלא מן אלהא אתילדו:

alkaneet/synnytyt Jumalasta vaan miehen tahdosta

Nämä, jotka eivät ole verestä, eivätkä lihan tahdosta, eivätkä miehen tahdosta, vaan saaneet alkunsa Jumalasta.

14 ומלתא בסרא הוא ואגן בן וחזין שובחה שובחה איך

kuin kirkkaus kirkkautensa näimme ja meissä kulki ja oli liha sana ja .

דיחידיא דמן אבא דמלא טיבותא וקושתא:

totuus ja siunaus täynnä joka isästä joka ainoan

Ja se sana tuli lihaksi, ja kulki keskellämme, je me näimme hänen kirkkautensa, kuin sen ainoan kirkkaus, joka on isästä – joka on täynnä siunausta ja totuutta.

15 יוחנן סהד עלוהי וקעא ואמר הנו הו דאמרת דבתרי

perässäni joka sanonut josta hän tämä sanoi ja huusi ja hänestä todisti Johannan .

אתא והוא לה קדמי מטל דקדמי הו מני:

minusta hän edelläni että koska minua ennen hänelle on ja tulee

Johannan todisti hänestä, ja huusi ja sanoi, ”tämä on hän, josta minä olen sanonut, että hän tulee minun jälkeeni, ja hän on ennen minua, koska hän on ollut ennen minua”.

16 ומן מליותה חנן כלן נסבן וטיבותא חלף טיבותא:

armo puolesta armoa ja saaneet kaikki me täytydestään ja .

Ja hänen täytydestään me kaikki olemme saaneet, ja armoa armon sijaan.

Ennemmin siunaus, 5Moos.28, mutta menin perinteisen sanavalinnan mukaan suomennoksessa.

17 מטל דנמוסא ביד מושא אתיהב שררא דין וטיבותא

siunaus ja mutta totuus annettu Moshe kautta sana että koska .

בִּיד יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא הוּא:

oli Messias Jeshua kautta

Koska kirjoitettu sana annettiin Moshe'n kautta, mutta se totuus ja se siunaus Jeshuan, Messiaan kautta.

18 אֱלֹהָא לֹא חָזָא אַנְשׁ מִמַּתּוּם יְחִידִיא אֱלֹהָא הוּ

hän Jumala ainoa milloinkaan ihminen näki ei Jumala .

דַּאִיתוּהִי בַעֲוָבָא דַּאֲבוּהִי הוּ אֲשַׁתְּעִי:

ilmoitti hän isänsä sylissä on joka

Ei ihminen ole milloinkaan nähnyt Jumalaa, ainoastaan Jumala, hän, joka on isänsä sylissä, ilmoitti hänet.

19 וְהָדָא הִי סִהְדוּתָה דִּיּוּחָנָן כַּד שְׁדָּרוּ לוֹתָה יְהוּדִיא

Jehudia luokseen lähettivät kun Johannan'n todistuksensa se tämä ja .

מִן אוּרְשָׁלַם כְּהֵנָּא וְלוּיָא דְנִשְׁאֲלוּנִיָּהּ אַנְתָּ מִן אַנְתָּ:

sinä kuka sinä häneltä kysyisivät että leeviläisiä ja pappeja Jerusalemista

Ja tämä on se Johannan'n todistus, kun juutalaiset lähettivät hänen luokseen Jerusalemista pappeja ja leeviläisiä, että he kysyisivät häneltä, "kuka sinä olet?"

20 וְאוּדִי וְלֹא כֹפֵר וְאוּדִי דְלוּ אַנְא אַנְא מְשִׁיחָא:

Messias minä minä en ole tunnusti ja kieltänyt eikä tunnusti ja .

Ja hän tunnusti, eikä kieltänyt, ja tunnusti, "minä en ole se Messias".

21 וְשִׁאֲלוּהִי תוֹב מִנָּא הַכִּיל אֵלִיא אַנְתָּ וְאִמַּר לֹא אִיתִי

oletko en sanoi ja sinä Elia sen tähden mikä taas kysyivät ja .

נְבִיאָא אַנְתָּ וְאִמַּר לֹא:

en sanoi ja sinä profeetta

Ja taas he kysyivät, "kuka sinä sitten olet? Elia?" Ja hän sanoi, "en". "Oletko sinä se profeetta?" Ja hän sanoi, "en".

22 וְאִמַּרְוּ לֵהּ וּמִנּוּ אַנְתָּ דְנִתֵּל פִּתְגָמָא לְאִילִין דְשְׁדָּרוּן

lähettäneet jotka niille vastaus annamme että sinä kenen ja hänelle sanoivat ja .

מִנָּא אִמַּר אַנְתָּ עַל נִפְשָׁךְ:

sielusi ylle sinä sanot mitä

Ja he sanoivat hänelle, "Kuka sitten, että antaisimme vastauksen niille, jotka ovat lähettäneet meidät? Mitä sinä sanot omasta itsestäsi?"

Arameasta suomeksi käännetty Johanneksen evankeliumi on toinen osa projektia, jossa julkaistaan kaikki Uuden Testamentin tekstit arameasta käännettyinä. Käännöstyö avaa meille länsimaisille kristityille ikkunan idän kristillisyyteen, jossa Raamatun tekstit ovat olleet käytössä arameankielisinä alkuseurakunnan ajoista lähtien. Aramean kielen elävyydestä johtuen näitä kirjoituksia ei ole käännetty eikä muokattu, vaan ne ovat meidän käytössämme sellaisina kuin niitä on luettu Syyrian, Irakin ja muiden lähi-idän kristillisissä kirkkoissa hyvin varhaisista ajoista lähtien.

Aramea-Suomi interlineaari avaa meille mahdollisuuden lisätä ymmärrystämme niin idän kirkkojen opetuksesta kuin Raamatun teksteistä muutenkin.

Tuomas Leväsen ansiokas käännöstyö on tuonut nämä tekstit ulottuvillemme.

9 789527 111048